

Pastorala Patriarhului Daniel de Sfintele Paști 2024: Prin învierea Sa, Hristos vindecă pe om de moarte și de stricăciune

În scrisoarea pastorală de Sfintele Paști, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel vorbește despre Iisus Hristos ca vindecător, cel care „se identifică cu natura umană slăbită prin păcat, deși nu are păcat; El nu vindecă din exterior, ci din interior”.

În timpul vieții sale pământești, explică Preafericirea Sa, „Hristos-Domnul, prin tot ceea ce este El ca Dumnezeu-Om, prin tot ceea ce învață și face, de fapt vindecă și înnoiește, sfințește și înalță firea noastră omenească, pentru că unește voința umană cu voința divină, împlinind voia lui Dumnezeu-Tatăl, prin smerită ascultare și dăruire de sine, întru iubire față de Dumnezeu și față de oameni”.

Totodată, în mesajul pastoral, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a reiterat faptul că sufletească este accesibilă numai prin credință și efort duhovnicesc.

„Pentru vindecarea și mântuirea noastră sufletească și trupească este nevoie de multă credință și de multă stăruință în rugăciune, precum și de iubire milostivă față de semenii”, precizează Patriarhul României.

Preafericirea Sa abordează, de asemenea, teme precum: vindecarea în Sfânta Scriptură, Hristos singurul vindecător, vindecarea de păcat și de moarte, rolul Sfintelor Taine și al pocăinței.

Textul integral:

Pastorala de Sfintele Paști 2024

Hristos a înviat!

„Precum în Adam toți mor, așa și în Hristos toți vor învia” (1 Corinteni 15, 22)

Preacuvioși și Preacucernici Părinți,

Iubiți frați și surori în Domnul,

În fiecare an, Biserica Ortodoxă Română tratează duhovnicește, teologic și filantropic una dintre temele pe care le consideră prioritare în pastorație. Dacă anul trecut în centrul preocupărilor noastre misionare și cultural-sociale a fost pastorația persoanelor vârstnice, este firesc ca anul acesta să continuăm lucrarea aceasta, aprofundând tot mai mult, în cuvânt și faptă, pastorația și îngrijirea bolnavilor. În acest sens, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat anul 2024 drept Anul omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor și Anul comemorativ al tuturor Sfinților tămăduitori fără de arginți (fără plată).

În Sfânta Scriptură, boala este înțeleasă, în primul rând, ca o alterare a sănătății, iar, din acest punct de vedere, ea poate cuprinde atât infirmități ale sufletului, cât și ale trupului. În Vechiul Testament, în general în Psalmi, găsim cereri, strigăte de vindecare. Psalmistul cere ca Dumnezeu să-l vindece de neputințe: „Miluiește-mă, Doamne, că neputincios sunt; vindecă-mă, Doamne, că s-au tulburat oasele mele” (Psalmul 6, 2).

Altă dată, psalmistul constată cum îi slăbesc puterile organismului, cum viața i se apropie de moarte, cum trece ființa umană: „Că s-au stins ca fumul zilele mele și oasele mele ca uscăciunea s-au făcut” (Psalmul 101, 4). De aici constatarea nevoii existențiale de vindecare nu numai de boală, ci și de moarte: „Cuprinsu-m-au durerile morții, primejdiile iadului m-au găsit; necaz și durere am aflat, și numele Domnului am chemat: «O, Doamne, izbăvește sufletul meu!»” (Psalmul 114, 3-4).

Minunile vindecărilor confirmă predica lui Hristos, puterea și prezența Lui în lume. Domnul Iisus Hristos este prezentat încă din Vechiul Testament ca fiind Cel Care a asumat neputințele, bolile și suferințele noastre. Astfel, Profetul Isaia spune: „El fusese străpuns pentru păcatele noastre și zdrobit pentru fărădelegile noastre. El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră și prin rănilor Lui noi toți ne-am vindecat” (Isaia 53, 5).

Cu alte cuvinte, Profetul Isaia spune că Mesia-Hristos nu este doar Unul Care vindecă, ci Unul Care suferă și vindecă, în același timp, Unul Care ia asupra Sa suferințele și bolile umanității întregi. El Se identifică cu natura umană slăbită prin păcat, deși nu are păcat; El nu vindecă din exterior, ci din interior. Vindecarea Sa este, în primul rând, compasiune, adică împreună-pătimire cu oamenii suferinzi.

În Noul Testament, bolnavii cer vindecare de la Domnul Iisus Hristos, iar ucenicii Lui vindecă și ei, însă cu puterea dată lor de Dumnezeu. În Sfintele Evanghelii vedem cât de importantă este activitatea de vindecare a Domnului Iisus Hristos. El nu doar predică, ci așa cum spune Evanghelia: „Iisus străbătea toate cetățile și satele,

învăţând în sinagogile lor, propovăduind Evanghelia Împărăţiei şi vindecând toată boala şi toată neputinţa în popor” (Matei 9, 35). Întotdeauna în jurul lui Iisus se aflau oameni care veneau la El pentru vindecare sufletească şi trupească.

Numărul mare al vindecărilor din Sfintele Evanghelii ne arată cât de importantă era vindecarea pentru misiunea lui Iisus în lume. Într-un anume sens, vindecarea însăşi confirma predica Lui, un mod de a proclama puterea şi prezenţa plină de compasiune a lui Dumnezeu-Omul între oameni. De pildă, în Evanghelii, Domnul Iisus Hristos vindecă: un lepros (cf. Matei 8, 2-4; Marcu 1, 40-45 şi Luca 5, 12-15); sluga sutaşului în Capernaum (cf. Matei 8, 5-13); soacra lui Petru (cf. Matei 8, 14-15 şi Marcu 1, 29-31); cei doi demonizaţi din ţinutul Gadarei (cf. Matei 8, 28-34); slăbănogul din Capernaum (cf. Matei 9, 1-8); doi orbi şi un mut din Capernaum (cf. Matei 9, 27-35); un lunatic (cf. Matei 17, 14-23); fiica femeii cananeene (cf. Matei 15, 21-28); orbul din Betsaida (cf. Marcu 8, 22-26); o femeie care de doisprezece ani avea curge-re de sânge (cf. Luca 7, 11-16); femeia gârbovă (cf. Luca 13, 10-17); cei zece leproşi (cf. Luca 17, 12-19); orbul din Ierihon (cf. Luca 18, 35-43); slăbănogul de la scăldătoarea Vitezda (cf. Ioan 5, 1-15); orbul din naştere (cf. Ioan 9, 1-38). De asemenea, Domnul Hristos săvârşeşte şi trei minuni de înviere din morţi, şi anume înviază pe: fiul văduvei din Nain (cf. Luca 7, 11-16), fiica lui Iair (cf. Luca 8, 41-56) şi pe Lazăr din Betania, prietenul Său (cf. Ioan 11, 1-44).

Vindecările pe care Domnul Iisus Hristos le săvârşeşte arată iubirea Sa smerită şi milostivă faţă de oameni, dar aceste vindecări au şi un sens profetic, şi anume ele sunt inaugurarea sau începutul Împărăţiei lui Dumnezeu în lume sau începutul unei vindecări finale, care se va realiza într-un cer nou şi un pământ nou, în care nu va mai fi lacrimă şi moarte (cf. Apocalipsa 21, 1-4), pentru că Învierea de obşte va fi vindecarea definitivă a tuturor oamenilor de moarte şi de stricăciune.

Vindecarea de boli nu este ultimul scop al venirii Domnului pe pământ, ci vindecarea de păcat şi moarte

Adesea, iertarea păcatelor este începutul sau temelia vindecărilor pe care le săvârşeşte Domnul Iisus Hristos. Slăbănogului sau paralticului din Capernaum, Domnul Hristos îi spune mai întâi: „Îndrăzneşte, fiule! Iertate sunt păcatele tale!” (Matei 9, 2). Şi apoi îi spune: „Ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta” (Matei 9, 6).

Iertarea păcatelor este ea însăşi o vindecare a sufletului, pentru că boala cea mai profundă a sufletului este păcatul. Păcatul înseamnă despărţirea omului de Dumnezeu, ruperea comuniunii sau căderea din comuniunea de iubire a omului cu Dumnezeu, prin neascultarea protopărinţilor noştri Adam şi Eva. Hristos a vindecat păcatul strămoşilor noştri prin ascultare până la moarte, pe cruce (cf. Filipeni 2, 8).

În lucrarea Domnului nostru Iisus Hristos, vindecarea de o boală trecătoare nu este totul și nu este ultimul scop al venirii Lui în lume, ci vindecarea de păcat și de moarte, prin Înviere, dăruind oamenilor viață veșnică.

Iubiți credincioși și credincioase,

În timpul vieții Sale pământești, de la Nașterea Sa în Betleem până la Înălțarea Sa la cer pe Muntele Măslinilor, Hristos-Domnul, prin tot ceea ce este El ca Dumnezeu-Om, prin tot ceea ce învață și face, de fapt vindecă și înnoiește, sfințește și înalță firea noastră omenească, pentru că unește voința umană cu voința divină, -împlinind voia lui Dumnezeu-Tatăl, prin smerită ascultare și dăruire de sine, întru iubire față de Dumnezeu și față de oameni.

„Cel care l-a făcut pe om [...] Se face El Însuși pătimitor, pentru a vindeca patimile noastre prin Patima Sa; și astfel desființând în trupul Său patimile noastre care întrecuseră orice măsură, în marea Sa iubire de oameni reînnoiește în Duhul puterile sufletului nostru” – ne învață Sfântul Maxim Mărturisitorul².

Sfinții Apostoli, la fel ca Domnul Iisus Hristos, când vindecă trupul și sufletul, o fac tot ca un gest profetic al mântuirii, în vederea vindecării finale, desăvârșite și definitive. Ceea ce trebuie să remarcăm însă este faptul că ucenicii nu vindecă pe cei bolnavi cu puterea proprie, ci în numele lui Iisus, adică ei sunt purtători ai vindecării, ca unii care au primit darul vindecării, însă nu sunt ei izvorul vindecării, ci Mântuitorul Hristos, Care este Viața însăși, adică Viața veșnică. El are viață în Sine ca și Tatăl și o dăruiește cui voiește El (cf. Ioan 5, 26). Iisus Hristos nu este doar Cel înviat, ci și Învierea – „Eu sunt Învierea și Viața” (Ioan 11, 25).

„Pe Adam din stricăciune ridicând și moartea pierzând...”

În Persoana divino-umană a Domnului Iisus Hristos Cel răstignit și înviat se află, așadar, izvorul vindecării noastre de păcat și de urmările lui: boala, suferința, moartea și stricăciunea.

Cântările Canonului Învierii arată puterea vindecătoare a Sfintei Cruci, adică a Sfintelor Pătimiri ale Domnului Iisus Hristos, astfel: „Suitu-Te-ai pe Cruce, patimile mele vindecându-le, cu patima preacuratului Tău trup pe care de voie l-ai purtat”³. Mântuirea, ca vindecare a naturii umane de păcat, de moarte și de coruptibilitate sau stricăciune, este cântată în slujba Sfintelor Paști astfel: „Cu trupul adormind, ca un muritor, Împărate și Doamne, a treia zi ai înviat pe Adam din stricăciune ridicând și moartea pierzând; Paștile nestricăciunii, lumii de mântuire”⁴.

De asemenea, este semnificativ faptul că prima sărbătoare după Sfintele Paști,

Vinerea din Săptămâna Luminată, este numită Izvorul Tămăduirii sau Izvorul cel de Viață purtător. Sărbătoarea aceasta ne amintește că harul tămăduitor sau vindecător al lui Dumnezeu s-a arătat lângă Constantinopol, într-un loc pe care a fost zidită o biserică închinată Maicii Domnului. În această biserică s-au vindecat mai mulți împărați, patriarhi, monahi și simpli credincioși, prin milostivirea Domnului Iisus Hristos și a Maicii Sale⁵.

Legătura dintre Vinerea Sfintelor Pătimiri ale Domnului nostru Iisus Hristos și Vinerea -Izvorului Tămăduirii ne arată taina Bisericii lui Hristos ca spațiu de vindecare de boală și eliberare de păcate.

În toate duminicile care urmează după sărbătoarea Învierii Domnului până la sărbătoarea Înălțării Domnului, se arată, într-un fel sau altul, puterea vindecătoare a lui Hristos, atât pentru suflet, cât și pentru trup. Astfel, Duminica Femeilor Mironosițe ne arată că aceste femei au fost vindecate de teamă, primind bucurie de la Hristos, Care le spune: „Bucurați-vă! [...] Nu vă temeți!” (Matei 28, 9-10).

Duminica Slăbănogului de la Vitezda ne arată că vindecarea acestuia de paralizie a fost în același timp o tămăduire sufletească și trupească, o izbăvire de păcat și de boală. Duminica Samaritencei ne arată că această femeie, diferită de evrei ca neam și credință, a fost vindecată de afecțiunea ei dezordonată și de necunoașterea adevăratei credințe. Iar Duminica Orbului ne arată că vindecarea unui orb din naștere are ca scop preamărirea iubirii și milostivirii lui Dumnezeu pentru oameni, ca ei să înțeleagă că atât sănătatea (vederea normală), cât și vindecarea de boală sunt daruri de la Dumnezeu.

Credința, rugăciunea stăruitoare și milostenia înlesnesc vindecarea

Astăzi, Hristos, Cel Care, „în vremea aceea”, vindeca orice boală și orice neputință în popor -(cf. Matei 9, 35), este prezent în Biserică – Trupul Său tainic. De aceea, Sfintele Taine ale Bisericii sunt o formă a prezenței active a lui Hristos în lume prin harul Duhului Sfânt. Sfintele Taine sunt, cum spunea părintele Dumitru Stăniloae, multipla dăruire a lui Hristos. Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție ne arată că Sfintele Taine nu sunt simple instrumente ale harului, ci forme de prezență și de dăruire a iubirii vindecătoare a lui Hristos.

Taina Pocăinței sau a Mărturisirii și iertării păcatelor, precum și Taina Sfântului Maslu sunt izvoare permanente de vindecare de păcate, de patimi, de boli și de suferințe (cf. Marcu 6, 13; Iacov 5, 14-15). În toate Sfintele Taine ale Bisericii lucrează harul Preasfintei Treimi, care ne arată iubirea milostivă a lui Hristos, Doctorul sufletelor și al trupurilor noastre (slujba Sfântului Maslu) și Izvorul tămăduirilor (slujba Sfințirii apei).

Însă pentru vindecarea și mântuirea noastră sufletească și trupească este nevoie de multă credință și de multă stăruință în rugăciune, precum și de iubire milostivă față de semenii. De aceea, Sfântul Ioan Gură de Aur a numit Biserica lui Hristos „farmacie duhovnicească, unde se pregătesc leacuri noi, ca să ne vindecăm de rănilor pe care ni le face lumea”⁶. Același Sfânt Părinte cheamă la vindecare sufletească și mântuire, zicând: „Intrați în biserică și mărturisiți-vă păcatele voastre, căindu-vă pentru ele; căci acolo veți afla doctorul care vă vindecă, iar nu un judecător care să vă osândească; acolo nu se cere pedepsirea păcătosului, ci se dă iertarea păcatelor”⁷.

Altfel spus: „Biserica este spital, nu tribunal”. Pocăința este reînnoirea harului primit la -Botez; ea ne aduce vindecarea și înnoirea vieții spirituale. Pocăința ne pregătește pentru primirea Sfintei Împărtășanii sau Euharistiei, spre „tămăduirea sufletului și a trupului”, spre „iertarea păcatelor și spre viața de veci”, cum se spune în rugăciunile de la Împărtășire. Iar prin împărtășirea cu Trupul și Sângele Domnului din Sfânta Euharistie ne pregătim pentru Înviere (cf. Ioan 6, 51-58). De aceea, Sfânta Euharistie a fost numită „leacul nemuririi”⁸ sau „leacul nemuririi și doctorie pentru a nu muri, ci a trăi veșnic în Iisus Hristos”⁹.

Dreptmăritori creștini,

Astăzi vedem în jurul nostru multă suferință, multe boli sufletești și trupești care au nevoie de alinare și de vindecare. În acest context, Biserica noastră încearcă să contribuie mai mult la alinarea suferinței, atât prin lucrarea ei liturgică, duhovnicească și pastorală (mai ales Sfântul Maslu), cât și prin lucrarea ei social-filantropică și social-medicală (centre medicale, cabinete și caravane medicale), inclusiv printr-o cultură medicală a populației, prin care oamenii sunt sfătuiți să prețuiască mai mult darul sănătății, evitând bolile, și să fie recunoscători față de persoanele care îi ajută să se vindece, mai ales când ei singuri, din cauza sărăciei, nu-și pot plăti consultațiile sau medicamentele.

În aceste zile de sărbătoare, de lumină și bucurie pentru viața noastră creștină, vă îndemnăm pe toți, cu părintească și frățască dragoste în Hristos, să arătați lumina

dreptei credințe și a faptelor bune pretutindeni unde vă aflați, să împărtășiți și altora bucuria Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, Vindecătorul și Mântuitorul nostru.

Să ne rugăm pentru pacea din întreaga lume. Să arătăm semne de iubire frățească și tuturor românilor aflați printre străini.

Cu prilejul sfintelor sărbători de Paști, vă adresăm tuturor calde doriri de sănătate și fericire, pace și bucurie, dimpreună cu salutarea pascală: Hristos a înviat! Adevărat a înviat!

Al vostru către Hristos-Domnul rugător,

† Daniel

Prin harul lui Dumnezeu,

Arhiepiscopul Bucureștilor,
Mitropolitul Munteniei și Dobrogei,
Locțiitorul Tronului Cezareei Capadociei și
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

NOTE

1 În redactarea acestei Pastorale au fost folosite: Pastorală de Sfintele Paști 2012, „Hristos Cel Înviat – Vindecătorul nostru” (a se vedea: DANIEL, PATRIARHUL ROMÂNIEI, Făclii de Înviere. Înțelesuri ale Sfintelor Paști, Ed. Basilica, București, 2020, pp. 243-251) și articolul „Iisus Hristos, Vindecătorul sufletelor și al trupurilor noastre” [autor DANIEL, PATRIARHUL ROMÂNIEI, în: Lumina de Duminică, IX (20 ianuarie 2013), 3 (373)].

2 Sf. Maxim Mărturisitorul, Capete despre cunoștința de Dumnezeu și iconomia -întropării III, 14; cf. J.-C. Larchet, Terapeutica bolilor spirituale, Ed. Sophia, -București, 2001, p. 244.

3 Canonul Învierii, glasul al IV-lea, Cântarea a 4-a, Duminică, la Utrenie.

4 Luminânda, glasul al III-lea, Utrenia Sfintelor Paști.

5 Vezi Sinaxarul zilei de Vineri, în Săptămâna Luminată.

6 Sf. Ioan Gură de Aur, Omilii la Ioan II, 5; cf. J.-C. Larchet, Terapeutica bolilor -spirituale, p. 254.

7 Sf. Ioan Gură de Aur, Omilii despre pocăință III, 4; cf. J.-C. Larchet, *Terapeutica bolilor spirituale*, p. 263.

8 Clement Alexandrinul, Cuvânt împotriva elinilor X, 106, 2; cf. J.-C. Larchet, *-Terapeutica bolilor spirituale*, p. 273.

9 Sf. Ignatie Teoforul, Epistola către Efeseni XX, 2; cf. J.-C. Larchet, *Terapeutica -bolilor spirituale*, p. 273.

basilica.ro